

АНОТАЦІЇ

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО РОБОТИ В СІЛЬСЬКІЙ ШКОЛІ

Людмила Білоусова, Світлана Криштоф

Аспекти підготовки майбутнього вчителя до реалізації дидактичного потенціалу Інтернет-технологій у практиці навчання

Схарактеризовано зміни в умовах професійної діяльності вчителя, які привносять наявність доступу до мережі Інтернет у навчальному процесі загальноосвітньої школи. Розглянуто аспекти підготовки майбутнього вчителя до ефективного використання дидактичного потенціалу Інтернет-технологій у предметному навчанні. Окреслено доцільні шляхи реалізації зазначених аспектів у процесі професійної підготовки вчителя у вищому педагогічному навчальному закладі.

Ключові слова: підготовка майбутнього вчителя, Інтернет-технології, дидактика.

Ольга Комар

Фахова підготовка студентів: інтерактивна технологія у ВНЗ

Розкривається питання підготовки майбутніх учителів до застосування ними інтерактивної технології у професійній діяльності. Дається пояснення суті інтерактивного навчання та визначаються групи інтерактивних вправ. Надаються приклади практичного застосування інтерактивних вправ при навчанні майбутніх учителів у ВНЗ. Практичний досвід підтвердив ефективність професійної підготовки майбутніх учителів через інтерактивне навчання.

Ключові слова: інновація педагогічна, інтерактивне навчання, інтеракція, інтерактивні технології, інтерактивна лекція, співробітництво.

Наталія Мельник

Трансдисциплінарний підхід до формування професійної компетентності фахівців дошкільної освіти у США та Німеччині

У статті досліджено проблему формування професійної компетентності спеціалістів дошкільної освіти США та Німеччині у контексті трансдисциплінарної концепції підготовки фахівців, проаналізовано особливості трансдисциплінарного підходу в організації освітнього процесу вищих навчальних закладів, виокремлено форми його реалізації. Встановлено основні чинники успішної реалізації завдань професійної підготовки майбутніх спеціалістів дошкільної освіти в умовах трансдисциплінарного підходу викладання дисциплін психолого-педагогічного циклу.

Ключові слова: трансдисциплінарний підхід, професійна компетентність, програми професійної підготовки спеціалістів дошкільної освіти у США та Німеччині, форми професійної підготовки фахівців дошкільної освіти.

Олена Побірченко

До питання про підготовку майбутнього вчителя сільської початкової школи

У статті розглядається проблема підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності в сільській початковій школі. Досліджується сутність поняття професійна підготовка майбутнього вчителя початкової сільської школи. Окреслюються трактування понять професія, педагогічна професія, підготовка, професійно-педагогічна підготовка, професійна підготовка педагога, професійно-педагогічна підготовка вчителів.

Ключові слова: професійна підготовка, учитель сільської початкової школи.

Марина Прокоф'єва

Дослідження стану готовності вчителів початкових класів до реалізації диференційованого підходу в навчанні молодших школярів

У статті аналізується стан готовності вчителя до реалізації диференційованого підходу в навчанні молодших школярів та обґрунтовується необхідність створення системи спеціальної підготовки вчителів до цього виду діяльності.

Ключові слова: диференційований підхід, молодші школярі, вчитель початкових класів, готовність до реалізації диференційованого підходу

Вікторія Савченко

Інновації у післядипломній підготовці вчителів фізичної культури початкових класів

Стаття присвячена інноваціям у післядипломній підготовці вчителів фізичної культури в початковій школі. Висвітлюються потреба в розробці та впровадженні в практику роботи інститутів післядипломної педагогічної освіти сучасних інноваційних технологій навчання. Розкривається зміст і структура навчання за тренінговою методикою.

Ключові слова: інноваційні технології, післядипломна підготовка.

Інна Червінська

Інноваційність як чинник забезпечення якісної підготовки сучасного вчителя до роботи в школах гірського регіону

У статті аналізуються інноваційні тенденції навчання, які забезпечують якість підготовки майбутніх учителів до роботи у сільській школі гірської місцевості. Автор описує напрями педагогічного пошуку інноваційних підходів до професійної підготовки майбутніх педагогів, розкриває соціально-педагогічні механізми та специфічні особливості підготовки фахівців педагогічної галузі, вказує на інноваційні форми та методи організації навчально-виховного процесу.

Ключові слова: інноваційні технології, якість освіти, професійна підготовка, гірська школа, модель професійної підготовки, інноваційні програми, ігрові методики, технології навчання, гірський регіон.

ДИДАКТИКА, МЕТОДИКА, НОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Зоя Возна

Формування соціальної компетентності учнів на уроках курсу «Людина і світ»

У статті проаналізовано теоретико-методологічні основи формування соціальної компетентності старшокласників на уроках шкільного суспільствознавства. Розроблена практична модель уроку, яка направлена на критичне осмислення соціальної інформації, вирішення пізнавальних і практичних задач, аналіз сучасних суспільних явищ і подій, освоєння типових соціальних ролей.

Ключові слова: соціальна роль, соціальна компетентність.

Ольга Горбатюк, Світлана Горбулінська

Інноваційні технології навчання генетики та біотехнології старшокласників профільної школи

У статті проаналізовано інноваційні технології навчання генетики та біотехнології як засоби активізації навчально-пізнавальної діяльності старшокласників профільної школи, що забезпечить формування та розвиток їх креативних здібностей. Розглядається методика використання структурно-логічних схем для формування

основних генетичних понять. Висвітлюється актуальність використання інноваційних технологій у навчально-виховному процесі з біології, що підвищує ефективність та оптимізує процеси навчання та виховання.

Ключові слова: інноваційні технології, профільне навчання, структурно-логічна схема, поняття.

Ольга Данилюк

Використання прийомів допотного періоду для гармонізації мелодії на початковому етапі навчання гри на фортепіано

У статті презентується авторська методика використання прийомів допотного періоду для гармонізації мелодії на початковому етапі навчання гри на фортепіано в гуманітарно-педагогічному коледжі на відділенні дошкільної та початкової освіти. Суть методики полягає в тому, що найпростіший супровід до мелодії, який складається з квінти і двох секст, записується не нотами, а цифрами за алгоритмом 5–6↑–6↓. Це допомагає подолати психологічний бар'єр, який виникає у студентів-початківців на етапі переходу до гри двома руками разом, що дає можливість педагогу покласти підґрунтя для створення ситуації успіху у процесі навчання гри на фортепіано.

Ключові слова: прийоми допотного періоду, запис акомпанементу цифрами, алгоритм акомпанементу, інтервал квінта, інтервал секста.

Юлія Короткова

Місце методики навчання іноземних мов в українському та грецькому наукознавстві

У статті аналізуються погляди вітчизняних та грецьких учених на сутність методики навчання іноземних мов, її місце в сучасному наукознавстві та її зв'язок з іншими науками. Вивчається історія термінів, якими послуговувалися дослідники обох країн на означення галузі навчання мови.

Ключові слова: прикладна лінгвістика, дидактика мови, методика навчання іноземної мови, лінгводидактика, мовознавчі науки, психолого-педагогічні науки.

Олена Краснобока

Сутність інтегративних систем у процесі інтенсифікації навчання

У статті розглядаються операції осмислення та запам'ятовування студентами навчального матеріалу; витрати студентами часу на сприйняття й розуміння навчального матеріалу різного рівня складності (еквівалентні витратам часу на осмислення та запам'ятовування). Звідси витікає досить складний для теорії інтенсифікації навчання дидактичний наслідок, який стосується планування часових витрат студентами на засвоєння нового матеріалу та в зв'язку з цим – певні інтегративні системи, що допомагають структурувати процес навчання.

Ключові слова: інформаційні структури, інтегративні системи, дидактика, інтенсифікація навчання.

Ірина Кучеренко

Упровадження часткової інтеграції на уроках української мови в основній школі

У статті визначено можливості реалізації часткової інтеграції навчальних предметів філологічного циклу, охарактеризовано особливості інтегрованих уроків української мови, мовлення й літератури в основній школі, окреслено шляхи їх впровадження у навчальний процес.

Ключові слова: часткова інтеграція, інтегрований урок, структура інтегрованого уроку.

Ірина Малишевська

Природотерапевтична компонента у змісті навчання початкової школи

У статті аналізуються програми та підручники різних навчальних предметів початкової школи з метою перевірки: реалізації в їх змісті екологічної компоненти; потенціалу формування усвідомленого розуміння молодшими школярами позитивного впливу природи на психофізичне здоров'я людини.

Ключові слова: компоненти екологічної освіти, природотерапевтичний вплив, психофізичне здоров'я молодших школярів.

Вікторія Нічишина

Реалізація міжпредметних зв'язків математики та інших галузей знань в загальноосвітній школі (на прикладі розробки програми інтегративного тижня на тему «Золотий переріз»)

У статті зазначено, що однією з причин формалізму та фрагментарності знань і умінь учнів загальноосвітніх шкіл, відсутності в учнів мотивації до вивчення програмних навчальних дисциплін є функціонування загальноприйнятої на сьогодні традиційної предметно-диференційованої системи навчання. Стаття містить теоретичне обґрунтування доцільності реалізації міжпредметних зв'язків математики та інших галузей знань як одного із шляхів подолання вказаних наслідків традиційної системи навчання в загальноосвітніх школах. Окреслено ефективні форми реалізації міжпредметних зв'язків програмних навчальних предметів в загальноосвітніх школах та запропоновано розробку програми однієї з форм – інтегративного тижня на тему «Золотий переріз».

Ключові слова: міжпредметні зв'язки; форми реалізації міжпредметних зв'язків; інтегративний тиждень; системні, комплексні знання.

Юрій Олексін

Дидактичні засади внутрішньої диференціації навчання старшокласників

У статті висвітлюються дидактичні засади внутрішньої диференціації навчання старшокласників. Автор аналізує диференціацію за загальними здібностями дітей, за індивідуально-фізіологічними особливостями, за інтересами та проєктованою професією. Висвітлюється диференціація навчання засобами підручника. Підкреслюється важливість диференціації навчання в умовах профільної школи.

Ключові слова: диференціація, індивідуалізація, внутрішня диференціація, підручник.

Олена Пишко

Реалізація завдань правової освіти в процесі навчання учнів практичного курсу правознавства

У статті йдеться про основні завдання правової освіти учнівської молоді та їх реалізацію в процесі навчання практичного курсу правознавства учнів 9-го класу. Охарактеризовано мету, завдання предмета «Правознавство. Практичний курс». Описано особливості вказаного предмета: мінімізація правової інформації, вивчення норм права, що стосуються неповнолітніх; систематичне використання інтерактивних методів; відведення часу на уроках для пізнавальної діяльності учнів, високої активності, різноманітних методів, практичних вправ; наявність профорієнтаційного компоненту.

Ключові слова: практичний курс правознавства, завдання правової освіти, інтерактивні методи.

Світлана Яців

Роль тестів у вивченні іноземної мови

У статті розглянуто роль тестів у вивченні іноземної мови як ефективний засіб перевірки знань учнів. Розглянуто етапи розвитку та еволюцію поглядів щодо проблеми тестів як засобу контролю і перевірки знань учнів. Досліджено роль тестів у вивченні іноземної мови. Описано різні види тестування та проаналізовано важливість тестів в оволодінні учнями певних навичок з іноземної мови.

Ключові слова: комунікативне тестування, тест-контроль, діагностика, прогнозування, управління навчальним процесом.

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ
ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ Й УЧНЯ**

Тамара Кравченко

Методика вивчення професійних настановлень старшокласників як засіб оптимізації процесу їх професійного самовизначення

Розглянуто актуальну для сьогодення проблему, пов'язану з професійним самовизначенням старшокласників. Розкрито важливість роботи школи з професійного самовизначення учнів старших класів, показано роль професійної орієнтації та професійного консультування для ефективності цього процесу. Схарактеризовано різні психологічні методики, які дають змогу не тільки діагностувати професійні настановлення старшокласників, а й проводити з ними корекційну роботу щодо їхнього професійного вибору.

Ключові слова: діагностика, корекція, професійне консультування, професійна орієнтація, професійне самовизначення, психологічні методики, старшокласники.

Олена Половіна

Актуальні проблеми спілкування дітей та дорослих: забезпечення екології дитинства

В статті обґрунтована актуальність проблеми відносин в системі «дорослий – дитина»; розглянуті синергетичні підходи регуляції цих відносин; вказані психологічні особливості формування відношення як основи екотерапевтичного підходу до чуттєвого сприйняття дійсності; дано характеристику специфіки спілкування в системі «дорослий – дитина»; розкрито значення кінезіологічного підходу до формування особистості дитини як основи забезпечення екології дитинства.

Ключові слова: синергетичний підхід, екотерапевтичний підхід, система «дорослий-дитина»; екологія дитинства, формування особистості.

Неля Скрипник

Психологічні особливості розвитку гуманності у дітей дошкільного віку

У статті розкриваються основні погляди вчених на гуманістичне виховання. Досліджуються психологічні особливості розвитку характерних взаємостосунків у дітей старшого дошкільного віку, які співвідносяться з толерантними якостями. Визначено психологічні особливості готовності старших дошкільників до формування в них толерантних взаємостосунків як одного із завдань виховання і становлення гуманної особистості.

Ключові слова: виховання, гуманність, взаємостосунки, толерантність, діти старшого дошкільного віку.

Катерина Ямкова

Проблема розвитку соціальної активності учнівської молоді у педагогічній спадщині Василя Сухомлинського

У статті представлено аналіз основних завдань, умов, методів, способів та прийомів, напрямів розвитку соціальної активності учнівської молоді, що виділяються у спадщині В. О. Сухомлинського. Автор наводить думку про необхідність розвитку соціальної активності учнівської молоді через різні види творчої діяльності з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей кожного учня.

Ключові слова: соціальна активність, духовний світ, учнівська молодь.

ВИХОВНА РОБОТА

Олександр Безлюдний

Соціально-демографічні аспекти життєдіяльності сім'ї в українському суспільстві

У статті розглядається сім'я, як основний соціально-демографічний осередок суспільства та вплив суспільства на внутрішньо-родинні відносини, аналізується розподіл українських сімей за розміром та кількістю дітей, зроблено аналіз кількості розлучень та розподіл шлюбних пар за кількістю спільних дітей.

Ключові слова: сім'я, виховання, шлюб, життєдіяльність, розлучення.

Олена Будник

Соціальні аспекти етновиховання молоді в українській педагогіці 1920-х років

У статті на основі аналізу історико-педагогічних джерел визначено соціальні аспекти етнічного виховання молоді в умовах радянської педагогіки 1920-х років, що здійснювалось на основі політики українізації з одночасним посиленням загальнодержавного курсу на побудову комуністичного суспільства.

Ключові слова: соціальне виховання, етнічне виховання, українізація, національні цінності, комуністична ідеологія.

Ольга Канарова

Виховання у духовних школах наприкінці XIX – початку XX століття

У статті представлено сутність основних положень, що стосувалися виховної роботи у духовних школах наприкінці XIX – початку XX століття. Автор характеризує позитивні та негативні результати виховної діяльності, підкреслює значення громадських організацій у спільній виховній роботі учнів духовних шкіл.

Ключові слова: виховання, духовність, духовні школи.

Любов Канішевська

Підготовка старшокласників шкіл-інтернатів до самостійної життєдіяльності: зміст та методика опанування соціальної ролі «громадянин»

Розглянуто проблему підготовки старшокласників до виконання однієї з головних соціальних ролей – ролі громадянина. Схарактеризовано основні особливості юнацького віку як сенситивного для оволодіння соціальними ролями, розкрито зміст і методику роботи педагогів шкіл-інтернатів, спрямовану на підтримку старшокласників в оволодінні ролі громадянина в процесі позаурочної діяльності.

Ключові слова: педагогічні умови, готовність до життєдіяльності, соціальна роль, громадянин, старшокласники шкіл-інтернатів, позаурочна діяльність.

Світлана Терпелюк

Концептуальні основи аналізу поняття «патріотичні цінності»

Стаття розглядає концептуальні основи аналізу поняття «патріотичні цінності», актуалізує проблему розкриття змісту цього поняття в процесі формування особистості, де визначальним принципом виступає розвиток духовно-моральних якостей, патріотичних почуттів, формування ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Ключові слова: аксіологія, цінності, патріот, патріотизм, патріотичні цінності, патріотичне виховання, концепція громадянського виховання молоді.

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

Ірина Албул

Змагання В. Науменка (1852–1919) за становлення національної школи як передумова розвитку української педагогіки 20-х років

У статті висвітлено визвольну апборотьбу яскравого представника української прогресивної інтелігенції кінця XIX – початку XX ст. Володимира Науменка (1852–1919) та його змагання за національне відродження і школу як одну з передумов розвитку української педагогіки 20-х років.

Ключові слова: В. Науменко, національна освіта, українська педагогічна думка.

Оксана Горбатюк

Роль учителя в утвердженні парадигми «трудової школи» у 20-х – на початку 30-х років XX ст.

В статті представлено бачення автором ролі вчителя в утвердженні принципів «трудової школи» в 20-х – на початку 30-х років минулого століття через запровадження нових методів і форм навчання, які створювали умови для розвитку умінь та навичок учнів займатися пошуково-дослідницькою роботою, самостійно здобувати знання, а також висвітлено основні вимоги до підготовки майбутніх учителів педагогічними навчальними закладами у відповідний період.

Ключові слова: «трудова школа», студійна система, роль учителя

Маріанна Демчак

Зміст підготовки вчителя початкових шкіл Закарпаття у 20–30-х роках XX століття

Стаття присвячена проблемі розвитку змісту підготовки вчителя для початкових шкіл Закарпаття у 20–30-х роках XX століття. Цей період охарактеризовано як час розквіту і розбудови шкільництва і педагогічної думки. Визначено чинники, які впливали на формування змісту підготовки педагогів.

Ключові слова: освіта, початкова школа, вчитель початкових класів.

Іветта Депчинська

Ідеї Т. Масарика про розвиток шкільної освіти в Чехословаччині на початку XX століття

У статті розкрито педагогічні ідеї Томаша Масарика – президента Чехословаччини на початку XX століття. Його життєві принципи (моральність, чесність, правдолюбивість, працьовитість) і переконання (гуманістичні засади розвитку нової демократичної школи) були гідним прикладом для наслідування. Свій внесок у шкільну справу зробив не лише цінними порадами для вчителів, настановами для дітей та

молоді, а й конкретними управлінськими діями, які сприяли зростанню кількості шкільних навчальних закладів у Підкарпатській Русі, збільшенню числа учителів та зростанню якості їх підготовки, забезпеченню шкіл необхідним устаткуванням.

Ключові слова: Т. Масарик, гуманізм, демократична школа, якості вчителя.

Оксана Джус

Софія Русова у педагогічному просторі українського зарубіжжя (1920-і – 1930-і рр.)

У статті показано роль Софії Русової у розвитку педагогіки українського зарубіжжя 1920-х – 1930-х рр., проаналізовано головні напрями організаційної та популяризаторсько-просвітницької діяльності вченої періоду еміграції.

Ключові слова: педагогіка українського зарубіжжя 1920-х – 1930-х рр., національна школа, педагогічні конгреси і з'їзди, національне і патріотичне виховання, організаційна та популяризаторсько-просвітницька діяльність.

Олександр Жосан

Тенденції розвитку вітчизняної шкільної навчальної літератури у 20-х роках ХХ століття

У статті подано деякі результати історико-педагогічного дослідження тенденцій розвитку вітчизняної навчальної літератури для загальної середньої освіти у 20-х роках минулого століття. Зроблено аналіз змісту та структури шкільної навчальної літератури, що функціонувала в досліджуваній період.

Ключові слова: шкільна навчальна література, підручник, посібник, функція навчальної літератури, підручникотворення, підручничокзнавство.

Ганна Іванюк

Тенденції та суперечності розвитку сільської школи в Україні (20-ті роки ХХ століття)

У статті висвітлено основні тенденції та суперечності розвитку сільської школи в Україні у 20-х роках ХХ століття. Розглянуто державне регулювання розвитку сільської школи, удосконалення організаційно-педагогічних умов, фінансування сільських шкіл зазначеного періоду.

Ключові слова: тенденції, суперечності, сільська школа, розвиток, державне регулювання.

Тетяна Калюжна

Соціально-педагогічні погляди Софії Русової

У статті висвітлені соціально-педагогічні погляди видатного представника української культури та педагогіки Софії Русової, також відображений величезний внесок С. Русової в розвиток національної педагогіки, зокрема виховання дітей дошкільного віку та розбудову нової української школи.

Ключові слова: Софія Русова, педагогіка, дошкільне виховання, національна освіта, українська школа.

Артур Ковач

Педагогічна діяльність Василя Пачовського на Закарпатті у 1920-х рр.

У статті висвітлюється педагогічна діяльність В. Пачовського у період перебування на Закарпатті. Охарактеризовано його працю «Історія Підкарпатської Русі», яку використовували у навчальному процесі в Державній реальній гімназії у м. Берегове.

Ключові слова: гімназійна освіта, історична свідомість, патріотичне виховання.

Лариса Корж-Усенко

Традиційні християнські цінності новаторської школи Петра Прокоповича

Новаторська школа Петра Прокоповича мала характер «аудиторії під відкритим небом», де панував культ сумління, ідеалів народної педагогіки, традиційних християнських чеснот, товариської взаємодопомоги, поєднання загальноосвітніх і спеціальних предметів, теорії й практики.

Ключові слова: приватне народне училище, природовідповідність, професійна освіта.

Вікторія Левашова

Використання технічних засобів навчання у навчальному процесі природничих дисциплін (друга половина ХХ століття)

У статті досліджено в історичному аспекті використання технічних засобів у процесі навчання природничих дисциплін у загальноосвітній школі України у другій половині ХХ ст., а саме: 50–70-ті роки – інтенсивне запровадження аудіовізуальних засобів та програмованого навчання; 80–90-ті роки – застосування комп'ютерно-орієнтованих технологій в контексті навчально-дослідницької діяльності учнів. Доведено, що технічні засоби навчання залишаються одними з найважливіших факторів підвищення ефективності процесу навчання природничих дисциплін у загальноосвітній школі.

Ключові слова: технічні засоби навчання (ТЗН), природничі дисципліни.

Ольга Майструк

Проблема освіти у педагогічній спадщині Г. С. Сковороди і В. Н. Каразіна

У статті висвітлено та проаналізовано просвітницькі ідеї Г. С. Сковороди й В. Н. Каразіна. Зосереджено увагу на порушенні вкрай важливої з огляду на перебіг вітчизняної історико-педагогічної науки, проблеми освіти в спадщині видатних українських просвітників. Проаналізовано їх внесок у формування системи освіти та роботу з поширення серед української громадськості наукових знань. Визначено послідовність просвітницьких ідей Г. Сковороди в поглядах В. Каразіна. Розкрито змістове наповнення поняття «освіта».

Ключові слова: просвітницькі ідеї Г. С. Сковороди і В. Н. Каразіна, освіта, патріотизм, просвітництво.

Дар'я Мартиненко

Релігійний чинник у розвитку національного шкільництва України в ХVІІІ ст.

У статті визначається вплив церкви на розвиток освіти і виховання у ХVІІІ ст.; підкреслюється взаємодія релігійних та світських детермінант у національному шкільництві досліджуваного періоду. Особливу увагу звернено на роль і місце Києво-Могилянської академії в системі освіти України у ХVІІІ ст., європейський рівень її організації.

Ключові слова: релігія, національне шкільництво, Києво-Могилянська академія.

Надія Марфинець

Зміст літературного краєзнавства у навчальних програмах 20–30-х рр. (на прикладі шкільництва Підкарпатської Русі)

У статті проаналізовано навчальні програми 20–30-х рр. на прикладі шкільництва Підкарпатської Русі в аспекті наповнення їх літературно-краєзнавчим матеріалом. Виокремлено комплекс навчальних предметів, через які здійснювалось вивчення літератури рідного краю в досліджуваній період. Окреслено дидактичні засади формування змісту літературного краєзнавства у навчальних документах.

Ключові слова: літературне краєзнавство, навчальні плани, програми 20–30-х рр., шкільництво Підкарпатської Русі.

Людмила Меленець

Станіслав Шацький про організацію життя дітей в умовах села

Стаття знайомить з теоретичними поглядами педагога-просвітителя С. Т. Шацького щодо вивчення села як своєрідного суспільно-економічного організму та організації життя і діяльності дітей, дошкільників зокрема, у сільських умовах. Визначено спрямованість змін розвитку села післявоєнної революційної епохи; звернено увагу на проблему організації трудової діяльності дітей дошкільного віку.

Ключові слова: умови сільського побуту, культура села, робота з населенням, трудова діяльність дітей.

Юлія Пелешок

Проблема формування «естетичної культури» особистості дитини засобами мистецтва у творчій спадщині Якова Андрійовича Мамонтова (1888–1940)

У статті розглядається проблема формування «естетичної культури» особистості засобами мистецтва та літератури для дітей, у творчій спадщині відомого українського педагога 20-х років ХХ століття Я. А. Мамонтова (1888–1940). Одним зі шляхів відродження духовності українського народу є звернення до історії педагогічної думки, оскільки зрозуміло, що основи багатьох сучасних новацій в галузі освіти закладені попередніми поколіннями дослідників, до яких належить і Я. А. Мамонтов.

Ключові слова: творчість, естетична культура, особистість, мистецтво, емоційне ставлення.

Світлана Саяпіна

Розробка засад дошкільної освіти у вітчизняній педагогіці (20-ті рр. ХХ ст.)

Стаття присвячена висвітленню розробці засад дошкільної освіти у вітчизняній дошкільній педагогіці у 20-ті роки ХХ століття. Проаналізовано теоретичні погляди видатних учених досліджуваного періоду, окреслено тенденції розвитку теоретичних поглядів на систему виховання та навчання дітей дошкільного віку.

Ключові слова: дошкільна освіта, дошкільна педагогіка, педологія, дошкільний заклад, зміст дошкільної освіти.

Володимир Староста, Галина Шикітка

Просвітницька діяльність Івана Панькевича на Закарпатті (20–30-ті рр. ХХ ст.)

Наукова стаття присвячена одному із відомих представників закарпатської інтелігенції, активному просвітницькому діячу в регіоні у 1920–1930-х роках, людині з широким діапазоном знань і поглядів, знаному українському педагогу, літературознавцю, фольклористу, етнографу і громадсько-культурному діячеві Івану Панькевичу (1887–1958). Він був службовцем у шкільному рефераті (відділі) Цивільного управління Підкарпатської Русі (Закарпаття), одним із ініціаторів створення фахових громадських організацій учителів, організатором чисельних зібрань, з'їздів, конгресів, інших професійних форумів учителів краю, курсів для безграмотних, педагогом-практиком. І. Панькевич був одним із активних популяризаторів української літературної мови, редактором декількох періодичних видань.

Ключові слова: Іван Панькевич, Закарпаття, педагог, учений, краєзнавець, культурно-просвітницький діяч, педагогічні товариства.

Октавія Фізеші

Початкова школа на Закарпатті у системних освітніх трансформаціях 20–30-х рр. ХХ століття

У статті висвітлено причини, педагогічні засади та наслідки системних трансформацій початкової освіти на Закарпатті у 20–30-х рр. ХХ ст. Зазначено провідні ідеї педагогів досліджуваного періоду щодо реалізації основних завдань реформи. Виявлено детермінанти, які вплинули на поступові системні трансформаційні зміни у розвитку початкової школи, а саме суспільно-політичні, соціально-економічні та культурологічні.

Ключові слова: системні трансформації, початкова освіта, Закарпаття Чехословацького періоду.